

Sức chống chịu của doanh nghiệp phân hóa sau 8 tháng

09:45 13/09/2026

Số liệu từ Cục Thống kê (Bộ Tài chính) cho thấy, 8 tháng năm 2026, cả nước có gần 138.100 doanh nghiệp đăng ký thành lập mới, với tổng vốn đăng ký gần 1,708 triệu tỷ đồng và gần 657.700 lao động. So với cùng kỳ năm trước, số doanh nghiệp mới tăng 7,7%, vốn đăng ký tăng 36,2%, nhưng số lao động đăng ký giảm 15,4%. Vốn đăng ký bình quân một doanh nghiệp đạt 12,4 tỷ đồng, tăng 26,4%.

Những con số này cho thấy quy mô vốn của doanh nghiệp mới đang lớn hơn, nhưng khả năng tạo thêm việc làm lại không tăng tương ứng. Tổng số vốn đăng ký bổ sung vào nền kinh tế trong 8 tháng đạt gần 4,4 triệu tỷ đồng, tăng 5,7% so với cùng kỳ.

So với thời điểm hết tháng 7, nhịp gia nhập thị trường cũng có dấu hiệu chậm lại. Sau 7 tháng, số doanh nghiệp thành lập mới tăng 16,9%, vốn đăng ký tăng 63,6%; đến hết tháng 8, các mức tăng tương ứng chỉ còn 7,7% và 36,2%.

Ở chiều gia nhập trở lại, thị trường lại ghi nhận diễn biến kém tích cực hơn. Trong 8 tháng, gần 68.300 doanh nghiệp quay lại hoạt động, giảm 15,8% so với cùng kỳ năm trước. Tính chung số doanh nghiệp thành lập mới và doanh nghiệp quay trở lại, toàn thị trường có gần 206.400 doanh nghiệp gia nhập hoặc tái gia nhập, giảm 1,4%. Bình quân mỗi tháng, có khoảng 25.800 doanh nghiệp bước vào hoặc trở lại thị trường.

Diễn biến trong tháng 8 cũng cho thấy sự phân hóa đáng chú ý giữa số lượng doanh nghiệp và quy mô nguồn vốn. Cả nước có gần 12.200 doanh nghiệp đăng ký thành lập mới, giảm 14,4% so với tháng 7. Tuy nhiên, tổng vốn đăng ký đạt gần 189.400 tỷ đồng, tăng 13,9%. Vốn đăng ký bình quân đạt khoảng 15,6 tỷ đồng/doanh nghiệp, cao hơn 33,2% so với tháng trước.

Quy mô vốn của doanh nghiệp mới đang lớn hơn, nhưng khả năng tạo thêm việc làm lại không tăng tương ứng. (Ảnh minh họa: Internet)

Đáng chú ý, số lao động đăng ký cùng thời điểm lại giảm 26,4%. Như vậy, dù lượng doanh nghiệp thành lập mới trong tháng giảm, quy mô vốn bình quân lại tăng, cho thấy dòng vốn đăng ký đang có xu hướng tập trung hơn vào những doanh nghiệp có quy mô vốn lớn hơn. Đây cũng là một chỉ dấu cần được theo dõi khi đánh giá chất lượng và sức bật của khu vực doanh nghiệp trong thời gian tới.

Sự chênh lệch giữa vốn và lao động là một tín hiệu đáng chú ý. Tính chung 7 tháng, vốn đăng ký của doanh nghiệp mới tăng 63,6% nhưng lao động đăng ký giảm 10,9% về số lao động so với cùng kỳ năm trước. Còn tính chung 8 tháng, vốn đăng ký của doanh nghiệp mới tăng 36,2% nhưng lao động đăng ký giảm 15,4%. Những dữ liệu này cho thấy quy mô vốn đăng ký tăng nhưng số lao động đăng ký chưa tăng tương ứng, thậm chí tiếp tục giảm.

Áp lực rút lui khỏi thị trường chưa giảm

Bên cạnh sự gia tăng về số doanh nghiệp gia nhập và trở lại hoạt động, dòng doanh nghiệp rời khỏi thị trường vẫn ở mức đáng chú ý. Trong 8 tháng, cả nước ghi nhận hơn 40.800 doanh nghiệp hoàn tất thủ tục giải thể, tăng tới 125,5% so với cùng kỳ năm trước. Riêng trong 7 tháng, con số này đã ở mức gần 31.200 doanh nghiệp, tăng 118,7% so với cùng kỳ. Tính bình quân, mỗi tháng có khoảng 19.700 doanh nghiệp hoàn tất thủ tục rút lui khỏi thị trường.

Đáng chú ý, xu hướng này không tập trung ở một vài lĩnh vực mà diễn ra trên diện rộng. Khu vực bán buôn, bán lẻ, sửa chữa ô tô, xe máy ghi nhận 15.474 doanh nghiệp giải thể, tăng 133,5% so với cùng kỳ. Công nghiệp chế biến, chế tạo có 4.407 doanh nghiệp hoàn tất thủ tục giải thể, tăng 123,8%; lĩnh vực xây dựng có 3.095 doanh nghiệp, tăng 141,6%; trong khi kinh doanh bất động sản có 2.384 doanh nghiệp, tăng 135,1%.

Ở các ngành vận tải, kho bãi và lưu trú, ăn uống, số doanh nghiệp giải thể cũng tăng trên 100%. Những con số này cho thấy sức ép đối với cộng đồng doanh nghiệp vẫn hiện hữu, khi không ít cơ sở sản xuất, kinh doanh chưa đủ khả năng duy trì hoạt động và phải lựa chọn rời thị trường.

Dù vậy, ngay trong những lĩnh vực có số doanh nghiệp giải thể tăng cao, hoạt động gia nhập thị trường vẫn diễn ra khá sôi động. Số doanh nghiệp thành lập mới trong lĩnh vực xây dựng tăng 40,1%; vận tải, kho bãi tăng 29,4%; dịch vụ lưu trú và ăn uống tăng 32%; đặc biệt, lĩnh vực sản xuất, phân phối điện, nước, gas tăng tới 60,2%.

	Số lượng doanh nghiệp (Doanh nghiệp)		Tốc độ tăng, giảm so với cùng kỳ năm trước (%)	
	Thành lập mới	Giải thể	Thành lập mới	Giải thể
Bán buôn, bán lẻ, sửa chữa ô tô, xe máy	55.570	15.474	0,9	133,5
Công nghiệp chế biến chế tạo	18.016	4.407	4,7	123,8
Xây dựng	13.746	3.095	40,1	141,6
Kinh doanh bất động sản	4.078	2.384	15,1	135,1
Vận tải kho bãi	9.408	1.629	29,4	135,4
Dịch vụ lưu trú và ăn uống	6177	2.001	32,0	117,0
Sản xuất phân phối, điện, nước, gas	1.546	440	60,2	100,9

Doanh nghiệp thành lập mới và giải thể tám tháng năm 2026 phân theo một số lĩnh vực hoạt động – Nguồn: Cục Thống kê.

Diễn biến này cho thấy bức tranh doanh nghiệp đang vận động theo hai chiều song song. Trong khi một bộ phận doanh nghiệp không còn đủ khả năng duy trì hoạt động và phải rút lui, những doanh nghiệp mới vẫn tiếp tục tìm kiếm cơ hội, gia nhập các lĩnh vực được đánh giá còn nhiều dư địa phát triển. Bởi vậy, số doanh nghiệp giải thể tăng mạnh chưa thể được nhìn nhận đơn thuần như dấu hiệu suy giảm của toàn bộ khu vực doanh nghiệp, mà phản ánh rõ quá trình sàng lọc của thị trường cũng như sự phân hóa ngày càng rõ về năng lực thích ứng và sức chống chịu giữa các doanh nghiệp.

Những con số này, theo chuyên gia, phản ánh xu thế chung về sức chống chịu của các doanh nghiệp đang dần cạn kiệt. "Sau một loạt những biến động từ đại dịch cho đến sự biến động của lạm phát, xung đột địa chính trị, đứt gãy các chuỗi cung ứng dẫn đến chi phí đầu vào tăng cao... đã bào mòn tất cả các

nguồn lực, năng lực của doanh nghiệp, đặc biệt là khả năng chống lỗ hoặc gánh chịu rủi ro kéo dài do bộ đệm tài chính của các doanh nghiệp ngày càng hạn chế", TS. Nguyễn Quốc Việt phân tích.

Tại Phiên họp Chính phủ thường kỳ tháng 8, Thủ tướng Lê Minh Hưng yêu cầu tiếp tục tập trung tháo gỡ những điểm nghẽn đang cản trở động lực tăng trưởng. Trong đó, Ngân hàng Nhà nước được yêu cầu điều hành chính sách tiền tệ chủ động, linh hoạt, phối hợp chặt chẽ, hài hòa với chính sách tài khóa và các chính sách vĩ mô khác; hướng dòng tín dụng vào các lĩnh vực ưu tiên, dự án trọng điểm, đồng thời kiểm soát chặt tín dụng đối với những lĩnh vực tiềm ẩn rủi ro.

Cùng với đó, Ngân hàng Nhà nước cần chủ động sử dụng các công cụ thuộc thẩm quyền nhằm nâng cao hiệu quả điều hành, bảo đảm thanh khoản hệ thống, phấn đấu giảm mặt bằng lãi suất cho vay. Các tổ chức tín dụng cũng được định hướng tăng cường hợp tác với các quỹ đầu tư, định chế tài chính, qua đó mở rộng và đa dạng hóa các kênh huy động vốn cho doanh nghiệp.

Đối với Bộ Tài chính, yêu cầu đặt ra là tiếp tục triển khai hiệu quả các giải pháp phát triển thị trường vốn, thị trường trái phiếu doanh nghiệp và thị trường chứng khoán. Việc mở rộng các kênh dẫn vốn này được kỳ vọng bổ sung thêm nguồn lực cho nền kinh tế, đồng thời từng bước giảm sự phụ thuộc quá lớn của doanh nghiệp vào tín dụng ngân hàng.

Nhìn từ diễn biến 8 tháng, khu vực doanh nghiệp đang cho thấy một bức tranh đan xen. Một mặt, số doanh nghiệp thành lập mới và quy mô vốn đăng ký tiếp tục tăng, phản ánh dòng vốn và tinh thần đầu tư vẫn được duy trì. Mặt khác, số doanh nghiệp hoàn tất thủ tục giải thể cũng tăng mạnh, cho thấy áp lực cạnh tranh, chi phí và khả năng chống chịu vẫn là những vấn đề đáng lưu tâm.

Do đó, đánh giá sức khỏe cộng đồng doanh nghiệp không thể chỉ dựa trên số lượng doanh nghiệp mới gia nhập thị trường.

Hà Trần